

ÅRSBERÄTTELSE 2017

FRÅN KOLLEGIER

VID INSTITUTIONEN FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK

Under 2017 fanns vid institutionen tio kollegier. Ett av dessa – Genusperspektiv i pedagogik – var vilande under året. Årsberättelserna från de övriga nio, inrapporterade av kollegiesekreterarna, följer nedan.

Kollegierna har formerats utifrån olika specifika intresseområden, men har naturligtvis också gemensamma intressen. Därför samarrangerades i år, liksom tidigare år, seminarier när någon gäst var central för flera kollegier. Kollegiesekreterarna försöker också samordna verksamheten för att minska kollisioner mellan seminarierna och fördela dem över tid. För att stimulera till ökat deltagande har en särskilt åtgärd varit att förlägga seminarier till de tre måndagseftermiddagar i månaden där det inte ligger något gemensamt IPS-möte. Undervisande personal ges då ökad möjlighet att delta eftersom flertalet inte är schemalagda måndagseftermiddagar.

2018-04-22 Elisabet Öhrn, viceprefekt för forskning

Aktionsforskningskollegiet

Under verksamhetsåret har Anette Olin varit ordförande och Charlotte Arkenback-Sundström (doktorand IPS) och Christina Löfving (mastersstudent på NoMiA-programmet) har delat på sekreterarposten. Från och med hösten 2017 tillträdde Peter Johannesson (doktorand IPS) som sekreterare då Charlotte avtackades. Aktionsforskningskollegiet genomförde fem öppna seminarier då ett seminarium fick ställas in och istället genomfördes i januari 2018. Deltagarantalet har varierat vid de olika seminarietillfällena, mellan tio och tjugofem deltagare. Temat under verksamhetsåret var *Migration och lärande*. Seminarierna har också ingått som föreläsningar i kursen Aktionsforskning och skolutveckling, samt i Nordiskt masterprogram i pedagogik med inriktning mot aktionsforskning (NoMiA). Såväl nationella som internationella forskare, doktorander från Göteborgs universitet och andra högskolor samt yrkesverksamma pedagoger/praktiker från olika skolformer och organisationsnivåer har presenterat egna studier på seminarierna under året.

Seminarier 2017

1 februari

Språkutvecklande arbetssätt i förskola och skola - verktyg och strategier. Anna Maria Åkerberg (förstelärare), Emelie Fors (verk.utvecklare) och Linda Stein (verk.utvecklare) från Modersmålsenheten i Mölndal samt Mahroo Khousravi (förskollärare) och Lena Borghesi (samordnare förskolan)

Föreläsningen handlade om hur vi föreläsarna arbetade strategiskt och systematiskt med att utveckla barns/elevs olika språk, både i förskola och skola, och de gav exempel på olika pedagogiska verktyg som använts.

29 mars

Att utveckla strategier för det egna lärandet - Ett aktionsforskningsprojekt inom ramen för Svenska som andraspråk på gymnasiet. Pål Melin och elever på International IT College of Sweden.

Elever på naturvetenskapliga programmet berättade om hur de under två terminer arbetat med ett aktionsforskningsprojekt med syftet att skapa bättre förutsättningar att utveckla strategier för det egna lärandet.

26 april

Med "Reading to learn" och Läslyftet som grund - Systematiskt pedagogiskt utvecklingsarbete inom Barn- och fritidsprogrammet. Ingrid Henning Loeb, Tina From och Henning Setterberg.

Seminariet inleddes med forskaren Ingrid Henning Loeb som berättade om ett pilotprojekt för Västra Götalandsregionen om språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt i gymnasieskolans yrkesutbildningar. Där kom hon i kontakt med Tina From och Henning Setterberg, lärare inom Barn- och fritidsprogrammet, vid Burgårdens utbildningscentrum, som under en tid använt Reading to learn och Läslyftet, för att utveckla sin undervisning kollegialt och förbättra elevernas skolresultat. Tina och Henning berättade om detta systematiska utvecklingsarbete med exempel.

25 oktober

Hållbart elitidrottande – aktionsforskning inom Göteborgs friidrottsförbund. John Dohlsten, doktorand vid Institutionen för kost- och idrottsvetenskap.

John presenterade sitt avhandlingsarbete som handlar om hur elitfriidrottstränare utvecklar en mer hållbar elitidrott för sina elitidrottare. Målet med avhandlingsarbetet är att tillsammans med elittränare utveckla, implementera och utvärdera deras arbete med att nå en mer hållbar elitidrott inom Göteborgs elitfriidrott. Utvecklingsarbetet innebär att ta tillvara på den kompetens som finns bland elittränarna, samtidigt som deras verksamhet utmanas genom kritiskt reflekterande i relation till teori och forskning i samverkan med forskare.

29 november

Kollaborativ skrivprocess och kamratrespons med elever i åk 2 – en aktionsforskningsstudie. Karin Bybro och Helén Hugo, kommundoktorander på Jönköpings kommun/Högskolan för lärande och kommunikation, JU.

Karin Bybro presenterade vid seminariet en forskningsdesign till ett större licentiatprojekt. Studien utgår från aktionsforskning och är en klassrumsstudie med elever i åk 2. En metod för hur arbete med kamratrespons kan genomföras, prövas i kombination med genrep pedagogik. Lärare och elever arbetar i en skrivprocess. Elever skriver berättelser i par på digital skrivplatta. Elevpar får ge respons på andra elevpars texter.

Kartläggning av lärares uppfattningar om hur språkutvecklande arbete inom SO- ämnena i grundskolans mellanår kan utvecklas.

Heléne Hugo presenterade en pilotstudie, med syfte att kartlägga hur språkutvecklande arbete i SO-ämnena kan utvecklas. Kartläggningen sker genom fokusgruppsamtal med SO-lärare i grundskolans mellanår. Fokusgruppsamtalen förväntas bidra med kunskap om hur lärare uppfattar språkets roll för kunskapsutveckling. Utifrån resultaten av kartläggningen blir sedan nästa steg i studien att studera hur språkutvecklande arbetssätt kan realiseras i en undervisningskontext, så att det leder till både språk- och kunskapsutveckling för alla elever

Årets verksamhet i relation till syftet med kollegiet

Syfte med kollegiet är att

- vara en mötesplats för forskare och yrkesverksamma pedagoger
- utveckla medlemmarnas kompetens inom aktionsforskningens olika inriktningar
- bidra till utvecklingen av aktionsforskningen vid Göteborgs universitet och söka kopplingar till olika utvecklingsprojekt som pågår i förskola och skola
- bidra till skolutveckling

Genom att omväxlande bjuda in forskare och pedagoger som föreläsare vid seminarierna uppfylls syftet att fungera som en mötesplats och på så vis möjliggörs även kopplingen mellan universitetet och olika utvecklingsprojekt. Genom ett varierat utbud med gäster från flera olika universitet, nationellt och internationellt möjliggörs kompetensutveckling inom aktionsforskningens olika inriktningar.

Att olika yrkesverksamma inom skolan såsom lärare, andra pedagoger, förskolechefer samt rektorer medverkar har också vidgat perspektiven och belyst aktionsforskningens bredd.

Övrig verksamhet

Medlemmar i aktionsforskningskollegiet ingår i ett internationellt samarbete med Norge, Finland, Australien och Holland. Nätverket benämns ”Pedagogy, Education and Praxis” (PEP <http://ips.gu.se/samverkan/natverk/pep>). PEP hade sitt årliga möte på Högskolan i Borås, den 18-20 augusti. I samband med detta gavs också en öppen konferens den 21 augusti, En svensk gren av nätverket, SWE-PEP, startades under hösten 2016 och har under 2017 påbörjat skrivandet av en antologi där nätverkets medlemmar skriver olika kapitel med specifikt fokus på att använda teorin om praktikarkitekturer, som utvecklats inom det internationella nätverket, på svenska.

Medlemmar i aktionsforskningskollegiet ingår också i det nordiska nätverket i aktionsforskning (NNAF), <https://ips.gu.se/samverkan/natverk/nnaf>. Den 20-22 okt 2017 deltog medlemmar i NNAF på den europeiska aktionsforskningskonferensen CARN-konferens på Kreta. Där genomfördes också ett nätverksmöte.

Planer för 2018

Under verksamhetsåret 2018 påbörjar Aktionsforskningskollegiet sitt seminarietema *Variationer av praktikhäna forskning i aktionsforskning*. Inbjudna föreläsare kommer att belysa och ge exempel på olika perspektiv på praktikhäna forskning som bedrivs inom olika forskningsmiljöer på Pedagogien.

Kollegiet Förutsättningar, Utbildning och Resultat (FUR)

- *Kvantitativ forskning om de klassiska pedagogiska frågorna*

Under året startade kollegiet upp sin verksamhet, med Johanna Giota som ordförande och Anna-Maria Fjellman som kollegiesekreterare. Kollegiet fokuserar på relationerna mellan utbildningens förutsättningar, organisering och resultat. De ses som ömsesidigt beroende av varandra och kollegiets intresse ligger i att förstå dessa beroenden. Undersökningar av likvärdighet och jämlikhet i utbildning och i övergång till arbetslivet präglar forskningsfrågorna inom kollegiet. Av denna anledning kännetecknas kollegiets forskning av kvantitativa undersökningar, ofta i form av storskaliga studier baserade på slumpmässiga urval, registerdata, enkäter och prov, men även randomiserade interventionsstudier i mindre skala. Ett gemensamt tema är också att multivariata statistiska metoder utnyttjas. Med dessa metoder kan många förklaringsvariabler analyseras samtidigt, och det är möjligt att arbeta med icke-direkt observerbara variabler, såsom attityder, motivation, kunskaper och färdigheter. Vidare är det möjligt att samtidigt analysera data på flera observationsnivåer, exempelvis på individ-, grupp- och systemnivå. Ett av kollegiets syften är att problematisera och diskutera frågeställningar, metodansatser och resultat inom utbildningsområdet. Kollegiet vill också verka för en bred och utåtriktad debatt kring aktuell forskning inom området.

Kollegiet genomförde 6 öppna seminarier under 2017. Dessa sex seminarier har både tagit form i klassiska föreläsningar och presentationer men även paneldebatter och diskussioner. Två av seminarierna behandlade särskilda teman där representanter från andra institutioner och forskningsmiljöer bjöds in som deltagare. Första temat behandlade PISA: ”Vad kan PISA bidra med? – tankar inför PISA 2018” och tema två behandlade ett nyligen utkommit förslag: ”Skolkommissionens överväganden och förslag – Reflektioner kring slutbetänkandet”. Ytterligare ett seminarie behandlade Skolkommissionens förslag med fokus på konsekvenser för lärarutbildning, då Berit Askling var inbjuden som diskutant. Seminariet med Allan Svensson, som behandlade UGU-projektets historik och dess betydelse för forskning spelades även in och föreläsningen kommer finnas tillgänglig på hemsidan. De resterande seminarierna var i form av föreläsningar om två av de projekt som drivs inom FUR-miljön och hölls av Joanna Giota och Ulrika Wolff. Bland deltagarna som besökte seminarierna fanns även verksamma lärare och skolledare från fältet samt andra aktörer med särskilt intresse för skol- och policyfrågor. Mer detaljerad information kring varje enskilt seminarie kan hittas här: <https://ips.gu.se/forskning/kollegier/forutsattningar/aktuellaseminarier>

Seminarier 2017

- **Måndag den 20 mars kl 15.00 - kl 17.00 (ca 40 besökare)**

Presentationer:

- (1) Vad undersöker PISA? (Monica Rosén)
- (2) Introduktion av resultat från PISA 2015 (Alli Klapp).

Paneldiskussion: *Vad kan PISA bidra med? - tankar inför PISA 2018*

Medverkande: Monica Rosén (IPS), Alli Klapp (IPS), Gun-Britt Wärvik (IPS), Caroline Runesdotter (IPS), Frank Bach (IDPP).

- **Måndag den 24 april kl 15.00 - kl 17.00 (ca 30 besökare)**

Professor Joanna Giota, IPS

Undervisningspraktiker och prestationer i kommunala och fristående skolor under 30 år – reformer och samhällsförändringar

- **Måndag den 22 maj kl 15.00 - kl 17.00 (51 besökare)**

1) Skolkommisionens överväganden och förslag.

Jan- Eric Gustafsson, ordförande för Skolkommisionen, presenterar slutbetänkandet: Samling för skolan – Nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35). Presentationen ger en bakgrund till tillsättandet av Skolkommisionen, en översikt över arbetet i kommissionen, och en sammanfattning av kommissionens överväganden och förslag. Avslutningsvis görs några reflektioner kring mottagandet av kommissionens slutbetänkande.

2) "Reflektioner kring slutbetänkandet".

Paneldiskussion.

Moderator: Monica Rosén (IPS).

Paneldeltagare: Jan-Eric Gustafsson (IPS), Maria Jarl (IPS), Ove Sernhede (IPKL), Girma Berhanu (IPS), Ulrika Wolff (IPS), Thomas Barow (IPS).

- **Måndag den 25 september kl 15.00 - 17.00**

Professor emeritus Jan-Eric Gustafsson, IPS

Professor emerita Berit Askling

Skolkommisionens överväganden och förslag - TEMA: Lärarutbildningen

Jan- Eric Gustafsson, ordförande för Skolkommisionen, presenterar slutbetänkandet: Samling för skolan – Nationell strategi för kunskap och likvärdighet (SOU 2017:35) med särskilt fokus på vad det innebär för Lärarutbildningen. Seminariet avslutas med ett samtal kring presentationen tillsammans med Berit Askling.

- **Onsdag 25 oktober kl 15.00 - 17.00 (27 besökare)**

Professor Ulrika Wolff, IPS

Effekter av tidig fonologisk träning - en longitudinell studie från 4-10 år

- **Måndag 27 november kl 15.00 - 17.00 (16 besökare)**

Professor emeritus, Allan Svensson

UGU-Utvärdering Genom Uppföljning – erfarenheter från snart sex decennier

Allan Svensson, som var med och startade UGU-projektet 1961 berättar om hur projektet kom till samt ger exempel på vad det betytt för forsknings- och utredningsverksamhet under snart sex decennier.

<http://ips.gu.se/forskning/forskningsprojekt/ugu>

Planering inför våren 2018:

- **Måndag 29 januari kl 15.00 - kl 17.00**

Professor emeritus, Jan-Eric Gustafsson

Schooling and cognitive abilities

- **Måndagen 23 april kl 15.00- kl 17.00**

Susanne Urban, Uppsala Universitet & Anders Trumberg, Örebro Universitet

Hur viktigt är valet av skola?

- **Måndagen 14 maj, kl 15.00- kl 17.00**

Aimee Haley och Jan Blomgren disputerade under 2017 inom forskningsmiljön Förutsättningar, Utbildning och Resultat och under detta seminarie presenterar de sina avhandlingar:

- *Defining geographical mobility: Perspectives from higher education*
- *Den svårfångade motivationen: - elever i en digitaliserad lärmiljö*

Kollegiet för inkludering, likvärdighet och specialpedagogik

Ordförande: Eva Hjörne

Sekreterare: Shruti Taneja Johansson

Kollegiets övergripande syfte är att utgöra ett forum för kunskapsutbyte för forskare, yrkesverksamma pedagoger och andra som är intresserade av det specialpedagogiska kunskapsområdet. De seminarier som har hållits under året har varit i linje med kollegiets syfte. Kollegiet har under 2017 haft fem öppna seminarier. Vi har också samverkat med Kollegiet för Livsvärldsfenomenologisk forskning. Deltagarantalet har varierat vid de olika seminarietillfällena, med mellan sex och sju deltagare. De tillfällen då presentationer hållits på engelska har vi sett ett ökat intresse från studenter från IMER programmet.

Kollegiet har ingen sekreterare från 2018.

Seminarieverksamhet under 2017

Måndag 10 april

Se och hör mig. Personer med förvärvad dövblindhets erfarenheter av delaktighet, rehabilitering och medborgerligt liv.

Dr Ann-Britt Johansson, seniorrådgivare på ett Eikholt, ett nationellt resurscenter för dövblinda i Drammen, Norge.

Måndag 15 maj

Att tillvarata elevers erfarenheter för att överbrygga hinder.

Dr Barbro Johansson, Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet

Måndag 2 oktober

Kommunikativ delaktighet hos barn och elever i förskola och skola för stimulans av lärande och ökad måluppfyllelse

Dr Ann Nordberg, Universitetslektor, Institutionen för Pedagogik och Specialpedagogik, Göteborgs universitet

Måndag 13 november

Inre kraft och yttre tryck. Perspektiv på specialpedagogisk verksamhet i glesbygdsskolor

Dr Gerd Pettersson, lektor i pedagogik, inriktning specialpedagogik, Pedagogiska institutionen, Umeå universitet

Måndag 4 december

Moving beyond 'special' needs ethos: From treating conditions to meeting people – case ADHD.

Dr Juho Honkasilta, University lecturer, Department of Education, University of Helsinki

Kollegiet för språkpedagogik

Ordförande: Britt-Marie Apelgren

Sekreterare: Linda Borger

Inom det språkpedagogiska kollegiet finns en sedan länge etablerad forskning relaterad till olika typer av bedömning av elevers lärande av och kompetenser i språk, främst de traditionella skolspråken. Vidare bedrivs inom miljön forskning kring olika aspekter av språk- och ämnesintegrerad undervisning (CLIL), lärande av språk utanför skolan (bl.a. fritidsengelska), språkundervisning med fokus på lärarkognition, läsförståelse utifrån ett provtagarperspektiv samt muntlig språkfärdighet baserat på det breda perspektivet lärande, undervisning och bedömning. Den konkreta bakgrunden till forskningen som bedrivs i miljön är dels en lång erfarenhet av lärarutbildning, dels en mångårig praktisk och teoretisk förtrogenhet med prov och bedömning på ett nationellt plan, från grundskola till högskolenivå.

Den seminarieverksamhet som bedrivits under året har anknutit väl till dessa teman. Under våren presenterade en inbjuden föreläsare från Norge och en kollegiemedlem sina avhandlingsprojekt som båda berör bedömning av muntlig språkfärdighet i en skolkontext. Vidare besöktes kollegiet av en extern föreläsare från Malmö universitet som presenterade sin forskning kring *online media fandom* och hur det kan användas i språkinlärningssyfte. Seminariet gavs på engelska. Under hösten gästades kollegiet av en föreläsare från Lunds universitet som tillsammans med en kollegiemedlem presenterade ett VR-projekt som syftar till att undersöka samspelet mellan lärande, undervisning och bedömning av moderna språk i grundskolan. Slutligen besöktes kollegiet av två gästföreläsare, en från Malmö universitet och en från Högskolan i Borås, som talade kring temat *English Teacher Education* vid respektive lärosäte. Seminariet gavs på engelska.

Kollegiet bjuder även in till interna seminarier, vanligtvis två per termin. Maillistan består av ca 35 mottagare. Under höstterminen hölls två interna work-in-progress-seminarier. Under det första lade en av kollegieverksamhetens seniora forskare fram ett utkast till inledningskapitlet till en antologi om CLISS-projektet (Content and Language Integration in Swedish Schools) för diskussion. Under det andra lade en doktorand från Högskolan i Borås fram ett resultatkapitel i sin avhandling om språkpolicy i svensk högre utbildning för diskussion.

Planer för 2018

Under 2018 fortsätter seminarieverksamhet att anknyta till forskningsmiljöns teman. Seminarierna under vårterminen fokuserar på temat *Young Learners* och relaterar både till lärarutbildning och forskningsprojekt. Dessutom presenteras en ny forskarskola för lärarutbildare i språk. Det finns ytterligare planer för teman som Gemensam europeisk referensram för språk (GERS) och formativ bedömning inför höstterminen.

Seminarieverksamhet under 2017

Onsdag 26 april

Bedömning av muntlig språkfärdighet

Henrik Bøhn, lektor vid Høgskolen i Sørøst-Norge, Vestfold

Linda Borger, doktorand vid IPS, Göteborgs universitet

Antal deltagare: 28

Måndagen den 29 maj

The Innovative and Creative Informal Language Learning of Fans

Shannon Sauro, docent vid Institutionen för kultur-språk-medier, Malmö universitet

Antal deltagare: 22

Måndag den 6 november

Muntlig språkfärdighet i moderna språk: lärande, undervisning och bedömning (TAL-projektet)

Professor Camilla Bardel, Inst. för språkdidaktik, Stockholms universitet

Professor Gudrun Erickson, IPS, Göteborgs universitet

Professor Jonas Granfeldt, Språk- och litteraturcentrum, Lunds universitet

Antal deltagare: 29

Torsdag den 23 november

English Teacher Education at Malmö University and at the University of Borås

Shannon Sauro, docent vid Institutionen för kultur-språk-medier, Malmö universitet

Richard Baldwin, universitetslektor vid Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT,

Högskolan i Borås

Antal deltagare: 10

Interna seminarier

Tisdag den 19 september

Work-in-progress-seminarium

Professor Liss Kerstin Sylvén, IPS, Göteborgs universitet

Framläggning och diskussion av utkast till inledningskapitlet till en antologi om CLISS-projektet (Content and Language Integration in Swedish Schools).

Antal deltagare: 15

Onsdag den 18 oktober

Work-in-progress-seminarium

Susanne Strömberg Jämsvi, universitetsadjunkt och doktorand vid Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT, Högskolan i Borås

Framläggning och diskussion av utkast till resultatkapitel i Susannes avhandling "Language policy in Swedish Higher Education" (arbetstitel).

Antal deltagare: 10

Kollegiet för utbildningsledarskap

Kollegiet för utbildningsledarskap bildades år 2015 i samband med Rektorsprogrammets start. Det är ett forum för och om ledare med olika typer av utbildningsuppdrag. Här samlas forskare från flera ämnen, ledare och lärare från olika verksamheter och andra intresserade av utbildningsledarskap. Innehållet kan röra exempelvis ledarskapet i den "lärande organisationen" eller hur det så kallade "mellanledarskapet" kommer till uttryck.

Kollegiet träffas cirka två gånger per termin mellan 15.00 och 16.30 på Pedagoggen. En inbjuden gäst föreläser och sedan följer samtal kring de frågor som väckts. Kollegiet har en nära koppling till Rektorsprogrammet och Masterprogrammet i utbildningsledarskap. Kollegiets verksamhet ingår som en del i masterprogrammet vars studenter således deltar i föreläsningar och samtal.

Ordförande i kollegiet är Ulf Blossing. Stina Johansson övertog posten som sekreterare i kollegiet efter Peter Johannesson under hösten 2017.

Programmet har under 2017 haft följande innehåll:

1 mars 2017

Pedagogisk utveckling genom kollegial granskning: Fallet Lärande Besök

Monica Nyvaller IPS och Ingrid Nordblom, utvecklingsledare vid utbildningsförvaltningen Partille föreläste utifrån Monicas avhandling.

Antal deltagare: 12 + föreläsare

10 maj 2017

ALP skolutveckling

Ingrid Nordblom, utvecklingsledare vid utbildningsförvaltningen Partille och Fatima Haga Bjärelund, ALPs samordnare föreläste om ALP skolutveckling.

Antal deltagare: 17+ föreläsare

4 oktober 2017

Uppdrags- och processdrivna skolorganisationer med rum för mellanledare

Ulf Blossing, Rolf Lander och Anette Olin berättade om en studie i samarbete med Helsingborgs kommun där ett tjugotal skolor och förskolor följts över tre år med fokus på de

mekanismer som stöttat förändringen av drifts- och utvecklingsorganisationerna mot att bli uppdrags- och processdrivna.

Antal deltagare: 25+ föreläsare

8 november 2017

Uppdrags- och processdrivna skolorganisationer med rum för mellanledare: uppföljning med praktikperspektiv

Ödåkra förskolor i Helsingborg har haft mellanledare med fokus på utveckling sedan 2011. Representanter från förskolorna delgav under seminariet hur uppdragen har formulerats, hur förutsättningar för mellanledarnas arbete har skapats samt hur mellanledarna har arbetat för att få kollegorna att ta ett ökat ansvar för förskolornas utveckling.

Presentatörer: Katarina Weber (processutvecklare, Gläntans förskola), Susanne Rasmussen, (processutvecklare, Björka förskola), Eva Mangbo (förskolechef), Susanne Andersson, (biträdande förskolechef) samt Jaana Nehez (strategisk utvecklare och fil dr i pedagogiskt arbete), Helsingborgs stads skolor.

Antal deltagare: 18+ föreläsare

För våren 2018 är följande program planerat:

14 mars 2018

Processer och motorer i lokalt skolförbättringsarbete

Katharina Jacobsson, institutionen för pedagogik och specialpedagogik

Katharina presenterar avhandlingen ”Processer och motorer i lokalt skolförbättringsarbete”, en processtudie som berör hur såväl planerade som framväxande processer initieras, fortlöper och avslutas.

2 maj 2018

Samarbete med skolledare i utvalda skolor genom Samverkan för bästa skola

Marie Wrethander, utbildningschef Rektorsutbildningen och Annica Nyman-Alm, studierektor Rektorsutbildningen

Marie och Annica presenterar hur man arbetat för att stärka och utveckla rektorers skolledaruppdrag inom skolutveckling, organisation och systematiskt kvalitetsarbete genom Samverkan för bästa skola.

Kollegiet för yrkeskunnande

Ordförande: Ingrid Berglund
Sekreterare: Ingela Andersson

Kollegiet för yrkeskunnande har genomfört tre halvdagskonferenser. Deltagarantalet har varierat mellan de olika tillfällena (47, 26, 34). Konferenserna har behandlat aktuella frågor i yrkesutbildningen utifrån teman som digitalisering och arbetsplatsförlagt lärande. Två av konferenserna riktades mot specifika yrkesutbildningsområden, handelsutbildning och vårdutbildning. Aktuell forskning och yrkeslärares utvecklingsarbeten har presenterats och diskuterats vid samtliga tillfällen.

Seminarier och konferenser 2017

14 mars 2017, kl. 13.30 – 16.30,

47 deltagare. Deltagarna representerade utbildningsanordnare inom ungdoms och vuxenutbildningen och kom från Göteborg, Uddevalla, Mark och Ale.

Eftermiddagskonferens om *Digitala redskap som stöd för lärande i yrkesutbildning.*

Sofia Alfredsson, yrkeslärare, presenterade sitt utvecklingsarbete om digitala redskap för varierande redovisningsformer i gymnasieskolan.

Susanne Gustavsson, Högskolan i Skövde, och Jörgen Holmén, projektledare SimGården, presenterade ett projekt om simulatorbaserad undervisning i naturbruksutbildning.

SimGården är en innovativ testmiljö för digitalisering i skolan med inriktning på simulering av körteknik inom naturbruksutbildning. Projektet är ett av fem Vinnovafinansierade projekt om digitalisering i utbildning.

Annika Lantz Andersson och Mona Lundin, IPKL Göteborgs Universitet, presenterade en studie om lärares professionella lärande och sociala medier

I samband med presentationerna fördes en diskussion bland konferensdeltagarna om hur digitala redskap kunde användas och användes ute på skolorna

25 september kl. 13.30-16.30,

26 deltagare främst yrkeslärare men också företrädare för handelsbranschen, Skolverket, myndigheten för yrkeshögskolan och VG regionen.

Halvdagskonferens om *Handelsutbildning inom gymnasieskolan och vuxenutbildningen*

Per Kristmansson, universitetslektor vid institutionen för tillämpad utbildningsvetenskap vid Umeå Universitet presenterade sin doktorsavhandling. *Gymnasial lärlingsutbildning på handels- och administrationsprogrammet. En studie av lärlingsutbildningens förutsättningar och utvecklingen av yrkeskunnande.*

Charlotte Arkenback-Sundström, Eductus Vuxenutbildning, presenterade sin licentiatavhandling. *Matematik? – Nej, det handlar bara om sunt förnuft och rätt attityd. En studie av matematikinnehållande aktiviteter i lärlingsvux inom detaljhandeln.*

I samband med presentationerna fördes en diskussion bland konferensdeltagarna om kunskaper som kan utvecklas genom arbete och arbetsplatsförlagt lärande.

27 november kl. 13.30-17.00

34 deltagare från olika gymnasieskolor och vuxenutbildningar i Göteborg och kranskommuner, Skolverket, samt personal som arbetar med yrkeslärarutbildningen vid GU

Halvdagskonferens om *Vård och omsorgsutbildning*

Enni Paul, Stockholms Universitet, presenterade sin doktorsavhandling *Vård- och omsorgselever möte med skriftbruk i samband med APL*

Ulrika Sjövall från Katrinelundsgymnasiet i Göteborg presenterade ett utvecklingsarbete inom yrkeslärarutbildningen, *Gymnasiearbetet som rollspel i vård- och omsorgsutbildningen inom Komvux.*

I samband med presentationerna fördes en diskussion bland konferensdeltagarna om undervisningsmetoder och utmaningar med apl inom ungdomsutbildning och vuxenutbildning.

Årets verksamhet i relation till syftet med kollegiet

Kollegiets syfte är att fungera som mötesplats för kunskapsutbyte mellan forskare, yrkesverksamma pedagoger och andra som är intresserade av yrkeskunnande i utbildning och arbetsliv. Under 2017 har tre aktiviteter arrangerats som på olika sätt bidragit till en dialog om yrkeskunnande, yrkesutbildning och undervisning. Kunskapsutbyte har skett mellan universitetet och andra verksamheter som arbetar med dessa frågor. I de olika aktiviteterna har representanter från en rad olika verksamheter mötts. Deltagarna kom från både ungdoms- och vuxenutbildning, universitet och högskolor, Skolverket, Myndigheten för yrkeshögskolan, VG regionen och företrädare för arbetslivet. Deltagarna i kollegieverksamheten har representerat olika yrkeskategorier så som ämneslärare och yrkeslärare, skolledare, utbildningsplanerare, projektledare, skolchefer, undervisningsråd, fackliga företrädare, yrkeslärarutbildare och forskare.

Kollegiet för Pedagogik och Politik (PoP)

Ordförande: Sverker Lindblad

Sekreterare: Katarina Samuelsson & Helena Wallström

Pedagogik och Politik (PoP) har som syfte att bidra till en ökad förståelse av hur skillnader skapas – mellan människor, mellan olika kategorier av människor och mellan människan och hennes värld. Vårt intresse är att analysera hur detta skapande går till – exempelvis i

utformningen av utbildningssystem, i klassrumsinteraktion eller i det livslånga lärandet”. Det arbete som genomförts under året överensstämmer väl med detta syfte.

Inom kollegiet har vi haft öppna seminarier och interna arbetsgruppsmöten. Arbetsgruppens möten genomförs varannan vecka. Där läser och kommenterar vi varandras texter eller andra texter med övergripande intresse för kunskapspolitik. Arbetsgruppens maillista har 27 mottagare och på arbetsgruppsmötena deltar ungefär 6-12 personer regelbundet. Gruppen består av seniora forskare och 7 doktorander. Kollegiet har haft två öppna seminarier och en konferens under året.

Seminarieverksamhet under 2017

Från undervisning till lärande - och tillbaks till undervisning. Konsekvenser och utmaningar för lärarprofessionen. (2017-03-02) professor Ingrid Carlgren, 45 deltagare.

Välja vara: En studie om gymnasieval, mässor och kampen om framtiden. (2017-09-14) Martin Harling, 14 deltagare.

Inom ramen för Kollegiet för Pedagogik och Politik genomförandes också *Nordisk läroplansteoretisk konferens* här i Pedagogens A-hus Göteborgs Universitet (2017-11-15/16) På konferensen deltog ca 80 forskare verksamma inom det läroplansteoretiska fältet. Keynote speakers var professor Eva Forsberg, professor Sven-Erik Hansén och professor Berit Karsehth. En sammanställning av konferensen planeras i form av en gemensam skrift.

Kollegium för livsvärldsfenomenologisk forskning

Ordförande: Inger Berndtsson

Sekreterare: vakant

I kollegiet behandlas teoretiska, metodologiska och metodfrågor i anslutning till pedagogisk, specialpedagogisk och didaktisk forskning. I fokus står den livsvärldsfenomenologiska forskningsansatsen som har sin explicit redovisade utgångspunkt i livsvärldsfenomenologisk teori, inbegripande en icke-reduktionistisk och integrativ syn på liv och värld, kropp och själ, objekt och subjekt, yttre och inre, fysiskt och psykiskt, sinnligt och kognitivt osv. Kollegiet har en öppenhet inför olika fenomenologiska och hermeneutiska riktningar.

Kollegiet har under året haft sju seminarier, varav ett har anordnats i samverkan med Kollegiet för inklusion, likvärdighet och specialpedagogik. Seminarierna har i genomsnitt besökts av sju personer, med en variation av fyra–nio deltagare. Seminarierna samlar forskare och lärare från den egna fakulteten men även andra intresserade deltar. Under året har mestadels presentationer hållits av personer som regelbundet besöker kollegiet, men även forskare från andra universitet har inbjudits att presentera sin forskning. Vanligtvis läses ett textunderlag som sedan aktivt diskuteras. Under året har även två disputationer annonserats, där doktoranderna har använt sig av ett livsvärldsfenomenologiskt angreppssätt.

Seminarierna har vanligtvis hållits på måndagar och onsdagar klockan 15–17.

Fredag 27 januari

Disputation: *Se och hör mig. Personer med förvärvad dövblindhets erfarenheter av delaktighet, rehabilitering och medborgerligt liv*

Ann-Britt Johansson, Sahlgrenska Akademin

Onsdag 15 mars

Livsvärld som inramning, en avhandlingsstudie

Doktorand Monica Vikner Stafberg, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet

Måndag 27 mars

Platsminne, livsvärld och stadsutveckling

Docent Lena Hopsch, Chalmers tekniska högskola, Arkitektur

Måndag 10 april

Personer med förvärvad dövblindhets erfarenheter av delaktighet, rehabilitering och medborgerligt liv

Ann-Britt Johansson, FD, Seniorrådgivare Eikholt Nasjonalt kompetansesenter, Norge

Seminarieret arrangerades i samverkan med Kollegiet för inklusion, likvärdighet och specialpedagogik.

Onsdag 10 maj

Relationell pedagogik i relation till livsvärldsforskning

Annika Lilja, FD och Ilona Rinne, FD, Institutionen för pedagogisk profession, Göteborgs universitet

Måndag 9 oktober

Den vita kappen betraktad utifrån livsvärldsteori

Inger Berndtsson, FD, Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, Göteborgs universitet

Torsdag 26 oktober

Skolans rum: Fyllda av minnen känslor och pedagogiska betydelser

Professor Eva Alerby, Luleå Tekniska universitet

Fredag 27 oktober

Disputation: *Om lärarblivande: En livsvärldsfenomenologisk studie av bildningsgångar in i läraryrket*

Monica Vikner Stafberg

Måndag 4 december

Becoming and being a professional teacher

Ola Henricsson, doktorand, Annika Lilja, FD och Ilona Rinne, FD, Institutionen för didaktik och pedagogisk profession, Göteborgs universitet

Under året har även ett arbete pågått med att slutföra arbetet med en minnesbok, i form av en antologi, till professor Jan Bengtsson.

Nästkommande år planeras för att inbjuda forskare mestadels utanför den egna fakulteten och från andra nordiska länder.

Utbildningssociologiska kollegiet

Ordförande: Elisabet Öhrn (2017)

Sekreterare: Andreas Ottemo (2017)

Helt kort:

I Utbildningssociologiska kollegiet har vi under 2017 haft 7 seminarier. Vi har haft både gäster inbjudna utifrån och presentatörer från kollegiet. Åhörarantalet har varierat från 3-13, med ett medel på 9. Inför 2018 har Andreas Ottemo tagit över ordförandeskapet och Alexandra Kreuz tillträtt som ny sekreterare.

Om verksamheten i relation till syfte under 2017

Syftet med det Utbildningssociologiska kollegiet är att kollegiet skall fungera som ”ett forum för den vetenskapliga diskussionen av sociala, kulturella och politiska dimensioner av utbildning och undervisning. Här presenteras och diskuteras forskningsverksamhet bland kollegiets medlemmar, särskilt avhandlingsarbeten och färdiga avhandlingar, liksom annan aktuell forskning inom området, nationell som internationell. Här behandlas också den vetenskapliga utvecklingen inom området.”

Den seminarieverksamhet som bedrivits under året har anknutit väl till detta. Temat för våren var högre utbildning och vårens seminarier arrangerades tillsammans med Caroline Berggren, IPS. Caroline var värd för besökande gästprofessor Louise Morley som stod för de inledande tre seminarierna. Hösten inleddes sedan med ett ”boksläppsseminarium” med två inbjudna gäster, följt av ett uppföljande seminarium om högre utbildning och avslutningsvis ett seminarium med en internationell gäst. Fem av de totalt sju seminarierna gavs på engelska. Bland åhörarna fanns personer både från institutionen/fakulteten och från andra delar av universitetet.

Planer inför 2018

Våren inleds med en presentation av Petra Angervalls gästdoktorand Sarasadat Kh. Soltani. En större heldagsworkshop kring flerspråkighet, utbildning/skola och språkpolitik planeras också till i maj, i samarbete med Tommaso Milani (Inst. för svenska språket), Marie Carlson (SocAv) och Andrea Spehar (CGM). Diskussioner kring samarrangemang under våren förs också med PoP- och Genus-kollegiet.

Seminarieverksamhet under 2017

Capturing Money and Minds

Onsdag den 8 februari kl 13:00-14:30, BE 016.

Louise Morley, Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER), University of Sussex, UK.

Antal deltagare c:a: 10.

Lost Leaders: Women in The Global Academy

Onsdag den 15 mars kl 13:00-14:30, BE 016.

Louise Morley, Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER), University of Sussex, UK.

Antal deltagare c:a: 10.

Gender in the Neoliberal Research Economy

Onsdag den 29 mars kl 13:00-14:30, BE 016.

Louise Morley, Centre for Higher Education and Equity Research (CHEER), University of Sussex, UK.

Antal deltagare c:a: 13.

Organisatoriska förutsättningar för jämställdhetsintegrering i akademien

Torsdag den 4 maj kl 13:00-14:45, A1 338.

Birgitta Jordansson & Helen Peterson, Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap, GU.

Antal deltagare c:a: 5.

Ras och vithet: Svenska rasrelationer igår och idag

Tisdag den 19 september 10:15-12:00, sal A1 318.

Zahra Bayati, IPKL & Therese Svensson, Inst. f. litteratur, idéhistoria och religion, GU.

Antal deltagare c:a: 10.

Gender in higher technology education: Passionate masculinity and the plurality of instrumentality

Tisdag den 14 november 10:15-12:00, sal A1 314.

Andreas Ottemo, IPS.

Antal deltagare c:a: 3.

What works and what doesn't work in counter-narratives to extremism?

Tisdag den 12 december 10:15-12:00, sal A1 3338.

Lynn Davies, School of Education, University of Birmingham.

Antal deltagare c:a: 10.

För en närmare presentation av respektive seminarium, se:
<http://www.ips.gu.se/forskning/kollegier/utbildningssociologiska/>